

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Dvojezičnost, narodne manjšine

UVOD

Skupaj odpremo spletišče Franček (www.francek.si)

Vtipkamo besedo “manjšina” in preberemo razlago.

- Pogovorimo se: Kaj pomeni ta beseda?
- Zapišemo primer manjšine v Sloveniji in drugje.
- Poiščemo besede s podobnim pomenom:
manjina, minoriteta.

Nato vtipkamo besedo “dvojezičnost”.

- Preberemo razlago in primere.
- Poslušamo izgovorjavo besede in jo skupaj izgovorimo.
- Pogovorimo se o besedah s podobnim pomenom:
bilingvizem, dvoličnost.

Skupaj odpremo delovni zvezek, stran 26, in rešimo
3. nalogo.

- Vsak od nas odgovori vsaj na eno vprašanje.

GLAVNI DEL

Branje in razprava – spoznavajmo Tiborja in Fiono

En učenec prebere besedilo o **Tiborju**, vsi poslušamo.

Skupaj odgovarjamo na vprašanja, vsak izmed nas da svoj primer ali mnenje:

- O kom govori besedilo?
- Kje živi Tibor?
- Katere narodnosti je njegova mati?
- Del katere narodne manjšine je?
- Kje v Sloveniji živijo člani te manjšine?
- Kje vse se lahko sporazumevamo v madžarskem jeziku?
- Kakšno šolo obiskuje?
- Kaj pomeni, da je šola dvojezična?

2. Izbrani učenec prebere besedilo o **Fioni**, vsi poslušamo.

Skupaj odgovorimo na vprašanja in delimo svoje mnenje:

- O kom govori besedilo?
- Kje se je rodila in kje živi zdaj?
- Pripadnica katere narodne manjšine je?

- Kje v Sloveniji živijo italijanski pripadniki manjšine?
- Kakšno šolo obiskuje in v katerem jeziku poteka pouk?
- Zakaj so se starši odločili za italijansko šolo?
- Kakšne so šole v slovenski Istri in kaj to pomeni?

3. Skupinska dejavnost – jezik

Skupaj razpravljamo o položaju slovenskega jezika na območjih italijanske in madžarske manjšine.

Razložimo pojme **prvi jezik, drugi jezik, tuji jezik**.

Mini vaja

- Skupaj izberemo besedo iz besedila in jo poskušamo uporabiti v kratkem stavku, ki opisuje Tiborja ali Fiono.
- Preberemo svoje stavke drug drugemu.

Razmišljamo in delimo mnenja.

- **Pogovorimo se: Kako se počutimo, ko spoznavamo ljudi drugih narodnosti?**
  - **Vsak izmed nas pove en primer, kako lahko pokažemo spoštovanje do nekoga, ki govori drugačen jezik.**
  - **Povzamemo, kaj smo danes spoznali o narodnih manjšinah in dvojezičnosti.**
-

DOMAČA NALOGA

- DZ, stran 26, naloga 2.
- Napišemo kratek sestavek o tem, kako bi v naši šoli ali kraju lahko pomagali pri sožitju med različnimi narodnostmi.

7. Dvojezična Tibor in Fiona

Izvedeli bomo:

- ☞ kateri so uradni jeziki v Sloveniji,
- ☞ kaj je dvojezičnost.

Spoznaj Tiborja in Fiono.

Sem Tibor in živim v Lendavi. Moja mami je Madžarka. Madžari, ki živijo v Prekmurju, imajo status narodne manjšine. To pomeni, da se lahko v knjižnicah, uradih, šolah, zdravstvenih domovih sporazumevamo v madžarščini ali slovenščini. Najbolj vesel sem, da obiskujem dvojezično šolo, kjer izmenično uporabljamo oba jezika. To mi omogoča, da se lahko s svojimi sorodniki na Madžarskem pogovarjam v madžarskem jeziku, s prijatelji iz Ljubljane pa v slovenskem jeziku.

1

Moje ime je Fiona. Rodila sem se v Trstu v Italiji. Tam še vedno živi večina mojih sorodnikov. Od svojega drugega leta živim v Piranu in sem pripadnica italijanske narodne manjšine. Ta status mi omogoča, da se lahko izražam v svojem maternem jeziku. Obiskujem italijansko osnovno šolo v Piranu, kjer pouk poteka v italijanskem jeziku, slovenščina pa je obvezen učni predmet. Lahko pa bi, nasprotno, izbrala slovensko šolo, v kateri bi se pogovarjala v slovenščini, italijanščino pa bi se učila kot jezik okolja. Za italijansko šolo smo se odločili, da ne pozabim maternega jezika. Šole v slovenski Istri so namreč enojezične. To pomeni, da se učimo samo v slovenskem ali samo v italijanskem jeziku.

Vstavi ustrezní izraz: materni jezik, jezik okolja.

2

Fionin ..... je italijanščina, slovenščina je njen .....

Tiborjev ..... je slovenščina, madžarščina pa je njegov .....

3

Na spletnem naslovu www.francek.si vtipkaj besedi *manjšina* in *dvojezičnost*. S svojimi besedami povzemi, kaj pomenita.

Manjšina: .....

Dvojezičnost: .....

FRAN (www.fran.si) in **FRANČEK** (www.francek.si) sta spletišči, kjer lahko brskaš po številnih slovarjih. Na Franu najdeš tudi *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, v katerem so zbrane in razložene vse besede slovenskega jezika.

Tiborjeva zgodba opisuje madžarsko narodno manjšino v Sloveniji. Reši naloge.

Na nekaterih območjih Slovenije govorijo **dvojezično**. To pomeni, da poleg slovenščine govorijo še en uradni jezik: na SV Slovenije madžarščino, na JZ pa italijanščino.

a) Z zemljevida razberi in napiši dva kraja, kjer živi madžarska narodna manjšina.

b) Katera sta uradna jezika na tem območju? Obkroži pravilni odgovor.

slovenski jezik

slovenski in madžarski jezik

madžarski jezik

slovenski in italijanski jezik

c) Madžarska narodna manjšina se lahko šola v dvojezičnih šolah. Kako poteka pouk v takšni šoli?

e) Zakaj je na tabli ime šole zapisano v dveh jezikih: v slovenskem in v madžarskem jeziku?

d) Katera tabla je nameščena na stavbo knjižnice v Lendavi? Obkroži.

Knjižnica – Kulturni center Lendava

Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ

Knjižnica – Kulturni center Lendava
Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ

Fiona je pripadnica italijanske narodne manjšine na Slovenskem. Reši naloge.

a) Z zemljevida na prejšnji strani izpiši vsaj dva kraja, kjer živi italijanska narodna manjšina.

b) Na območju ob slovenski obali, kjer poleg Slovencev živi tudi italijanska narodna manjšina, sta uradna jezika ..... in .....

c) V katerem jeziku poteka pouk v Fionini šoli? kateri je njen drugi jezik?

e) Zakaj se je Fiona odločila, da bo obiskovala italijansko osnovno šolo?

Fionina najboljša prijateljica Larisa živi v Ankaranu, ki se v italijanskem jeziku imenuje Ancarano.

Pravilno dopolni krajevno tablo z zapisom kraja Ankaran v obeh jezikih, slovenskem in italijanskem.

Fionina sosedka Maja, ki je po rodu Slovenka, obiskuje slovensko osnovno šolo v Piranu. Poveži, katero šolo obiskuje Maja in katero Fiona.

Scuola elementare Vincenzo e Diego
De Castro Pirano
Osnovna šola Vincenzo e Diego De
Castro Piran

Osnovna šola Cirila Kosmača Piran
Scuola Elementare Ciril Kosmač
Pirano

Fiona

Maja

Čemu je napis na Fionini šoli v slovenskem in italijanskem, čeprav je šola enojezična?

Scuola elementare / Osnovna šola
VINCENZO E DIEGO de CASTRO
Pirano / Piran

